

Конституційний Суд України
Національна академія правових наук України
Хмельницький університет управління та права імені
Леоніда Юзькова
Інститут держави і права імені В. М. Корецького
Національної академії наук України
Євразійська асоціація правничих шкіл та правників

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

*VI Міжнародна науково-практична конференція,
присвячена 85-річчю від дня народження
доктора юридичних наук, професора,
академіка-засновника НАПрНУ,
першого Голови Конституційного Суду України
Леоніда Петровича Юзькова*

ЗБІРНИК ТЕЗ

31 березня 2023 року

м. Хмельницький

Конституційний Суд України
Національна академія правових наук України
Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова
Інститут держави і права імені В. М. Корецького
Національної академії наук України
Євразійська асоціація правничих шкіл та правників

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

*збірник тез
VI Міжнародної науково-практичної конференції,
присвяченої 85-річчю від дня народження
доктора юридичних наук, професора, академіка-
засновника НАПрНУ, першого Голови
Конституційного Суду України
Леоніда Петровича Юзькова*

(м. Хмельницький, 31 березня 2023 року)

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ
2023**

П 68 **Правові засади організації та здійснення публічної влади:** збірник тез VI Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 85-річчю від дня народження доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова (м. Хмельницький, 31 березня 2023 року). Хмельницький : Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023. 599 с.

ISBN 978-617-7572-61-8

У збірнику представлені доповіді, які були подані на VI Міжнародну науково-практичну конференцію «Правові засади організації та здійснення публічної влади», присвячену 85-річчю від дня народження доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова, що відбулась у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова 31 березня 2023 року. Розміщені у збірнику тези доповідей стосуються таких напрямів: «Роль доктрини Леоніда Юзькова у розвитку правових засад організації та здійснення публічної влади в Україні», «Конституційно засади організації публічної влади: вітчизняний та зарубіжний досвід», «Особливості здійснення публічної влади в умовах воєнного стану», «Проблеми та перспективи реформування територіальної організації публічної влади в Україні», «Адміністративно-правове забезпечення діяльності публічної адміністрації», «Фінансово-правові аспекти організації та здійснення публічної влади», «Електронне урядування як основа взаємодії держави та суспільства».

Збірник розрахований на наукових та науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів і наукових установ, студентів, аспірантів та докторантів, практичних працівників і широкий читацький загал.

Організаційний комітет VI Міжнародної науково-практичної конференції «Правові засади організації та здійснення публічної влади», присвяченої 85-річчю від дня народження доктора юридичних наук, професора, академіка-засновника НАПрНУ, першого Голови Конституційного Суду України Леоніда Петровича Юзькова, не завжди поділяє думку учасників конференції.

У збірнику максимально точно збережена орфографія, пунктуація та стилістика, які були запропоновані учасниками конференції.

Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу, дотримання принципів академічної доброчесності несуть учасники конференції, їхні наукові керівники, рецензенти та структурні підрозділи вищих навчальних закладів і наукових установ, які рекомендували ці матеріали до друку.

УДК 342.9(477)

© Колектив авторів, 2023

© Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2023

ISBN 978-617-7572-61-8

Оніщик Юрій Віталійович,
завідувач кафедри приватного та публічного права
Київського національного університету технологій та дизайну,
доктор юридичних наук, професор

РОЛЬ РАДИ БІЗНЕС-ОМБУДСМЕНА ПРИ ВИРІШЕННІ МИТНИХ СПОРІВ

Виникнення митних спорів об'єктивно зумовлено правовою природою митних правовідносин. Протистояння підвладних осіб та митних органів, яке призводить до митного конфлікту, вимагає вирішення митного спору. Одним із способів розв'язання митних спорів є звернення до Ради бізнес-омбудсмена.

Рада бізнес-омбудсмена є постійно діючим консультативно-дорадчим органом Кабінету Міністрів України, який створено з метою сприяння прозорості діяльності органів державної влади, суб'єктів господарювання, що належать до сфери їх управління, запобігання корупційним діям та/або іншим порушенням законних інтересів суб'єктів підприємництва. Одним із основних завдань Ради бізнес-омбудсмена є прийняття та розгляд скарг від суб'єктів підприємництва на дії або бездіяльність, зокрема рішення органів державної влади та органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, що належать до сфери їх управління, а також їх посадових осіб [1].

Для того, щоб скарга відповідала вимогам для прийняття до розгляду Радою бізнес-омбудсмена, вона повинна бути подана до Ради бізнес-омбудсмена не пізніше одного року з моменту настання події можливої недобросовісної поведінки або, останнього випадку такої недобросовісної поведінки, у випадку, коли заявлена недобросовісна поведінка мала місце неодноразово. Скарги, подані після закінчення зазначеного строку не будуть розглядатися, окрім випадків, коли бізнес-омбудсмен, виключно на свій власний розсуд, не вирішить розглянути таку справу, незважаючи на закінчення вищезазначеного строку. При цьому скарга повинна стосуватися відносин між приватною особою та суб'єктом владних повноважень; справа немає бути предметом будь-якого судового провадження або арбітражного розгляду, або щодо якої було винесено судове, арбітражне або будь-яке інше подібне рішення; справа немає стосуватися законності та/або дійсності будь-яких рішень, постанов та ухвал судів; у випадках, якщо релевантно, коли сторона, яка зазнала впливу недобросовісної поведінки вичерпала принаймні одну інстанцію адміністративного оскарження, доступного такій стороні згідно із чинним законодавством та внутрішніми правилами сторони, щодо якої подана скарга [2].

За загальним правилом, скарги подаються через електронну форму на офіційному веб-сайті Ради бізнес-омбудсмена. Попередня оцінка скарги здійснюється протягом десяти робочих днів від дати її реєстрації. За необхідності бізнес-омбудсмен може продовжити цей строк. Під час попередньої оцінки бізнес-омбудсмен може вимагати від скаржника надати додаткову інформацію та документи, а також вчинити інші дії, необхідні для належної оцінки та подальшого розгляду скарги. Після прийняття рішення про початок розгляду, де це доцільно, бізнес-омбудсмен повинен повідомити органи державної влади та органи місцевого самоврядування або суб'єктів господарювання, що перебувають у сфері їх управління, на які була подана скарга, а також, у випадку якщо це необхідно або корисно, вимагати від таких осіб додаткових документів або інформацію, що є необхідною або корисною для проведення такого розгляду. Скарга розглядається протягом трьох місяців з дати, коли бізнес-омбудсмен почав розгляд. У випадках, коли складність справи, що розглядається або обсяг поданої інформації вимагає більше часу для завершення розгляду, бізнес-омбудсмен, на свій розсуд, але діючи розумно, може подовжити строк розгляду [2].

Під час розгляду бізнес-омбудсмен наділений повноваженнями щодо вимагання невідкладного надання інформації матеріалів та документів, які йому необхідні для прийняття рішення щодо скарги, отримання доступу до документів (в тому числі таких,

що містять конфіденційну інформацію та персональні дані, які захищаються законом), отримання доказів шляхом опитування свідка, проведення експертизи та/або отримання експортного висновку, мирового врегулювання питань, що є предметом спору. Після завершення розгляду, бізнес-омбудсмен повинен прийняти одне з таких рішень: визнати скаргу обґрунтованою або значною мірою обґрунтованою та надати рекомендації відповідному органу державної влади, органу місцевого самоврядування або суб'єкту господарювання, що перебуває у сфері їх управління, щодо шляхів реагування на недобросовісну поведінку, що є предметом розгляду; передати скаргу відповідному органу державної влади або органу місцевого самоврядування з вимогою про проведення додаткового розгляду справи; відхилити скаргу як необґрунтовану або значною мірою необґрунтовану; закінчити розгляд скарги у зв'язку із успішним вирішенням питання, що є предметом розгляду [2].

Скарги з митних питань посідають п'яте місце серед усіх скарг, які подаються до Ради бізнес-омбудсмена, а Державна митна служба України входить до переліку органів публічної влади, на які скаржаться найчастіше [3]. Як правило, підвладні суб'єкти митних правовідносин звертаються до Ради бізнес-омбудсмена зі скаргами на те, що посадові особи митних органів реалізують свою дискрецію у не зовсім справедливий, передбачуваний, прозорий і чесний спосіб [4, с. 7]. Це підтверджується непоодинокими рішеннями судів, які приймаються на користь бізнесу [5]. За результатами розгляду скарг присутні випадки, коли Раді бізнес-омбудсмена вдалося вирішити митний спір. Наприклад, аргументи ТОВ «ДЕТ ЮА» були враховані Державною митною службою України, і підприємству вдалося в повній мірі підтвердити заявлену митну вартість імпортованих гумових рукавів [6]; через переконливість аргументів скаржника та Ради бізнес-омбудсмена, Державна митна служба України скасувала класифікаційне рішення Дніпровської митниці та погодилась з раніше визначеним компанією кодом УКТЗЕД імпортованого подовжувача для крана [7]; після втручання Ради бізнес-омбудсмена на Київській митниці розмитнення товарів з належною супровідною документацією проходить без коригувань [8].

Таким чином, інститут Ради бізнес-омбудсмена є одним із способів реагування на незаконні дії митних органів та вирішення митних спорів в адміністративному порядку. Водночас зауважимо, що процедура оскарження рішень, дій або бездіяльності митних органів через Раду бізнес-омбудсмена, не дає ніяких гарантій фізичним та юридичним особам щодо вирішення митного спору в адміністративному порядку, оскільки Рада бізнес-омбудсмена, так само як і підвладний суб'єкт митних правовідносин, звертається з вирішенням митного спору до митного органу шляхом надання рекомендацій митному органу щодо реагування на недобросовісну поведінку, що є предметом розгляду.

Література:

1. Про утворення Ради бізнес-омбудсмена: постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 року № 691. *Верховна Рада України. Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/691-2014-%D0%BF#Text>.
2. Регламент Ради бізнес-омбудсмена. URL: [https://boi.org.ua/files/x0/zm/rules%20of%20procedure_boc%20final_2023_\(ukr\).pdf](https://boi.org.ua/files/x0/zm/rules%20of%20procedure_boc%20final_2023_(ukr).pdf).
3. Річний звіт Ради бізнес-омбудсмена за 2021 рік. URL: <https://boi.org.ua/files/kq/d5/7%20years%20ua%20final.pdf>.
4. Актуальні проблеми бізнесу у митній сфері: системний звіт Ради бізнес-омбудсмена. Київ, 2018. 55 с. URL: https://boi.org.ua/media/uploads/systemic_report_ii_2018/ii_2018_sytem_ua.pdf.
5. Ситуація на митниці стимулює корупцію: інтерв'ю DW від 08.08.2018 р. заступника бізнес-омбудсмена України Я. Грегірчака. URL: <https://www.dw.com/uk/заступник-бізнес-омбудсмена-ярослав-грегирчак-ситуація-на-митниці-стимулює-корупцію/a-44996830>.

6. Компанія підтвердила митну вартість імпортованого товару. URL: <https://boi.org.ua/case-studies/550-kompaniya-pidtvordila-mitnu-vartist-importovanogo-tovaru/>.

7. Митниця скасувала рішення про некоректність коду УКТЗЕД товару. URL: <https://boi.org.ua/case-studies/547-mitnycya-skasovala-rishennya-pro-nekorektnist-kodu-uktzed-tovaru/>.

8. Київська митниця припинила систематичне коригування митної вартості діодів з Китаю. URL: <https://boi.org.ua/case-studies/373-kyivska-mytnytsia-prypnyla-systematychne-koryguvannia-mytnoi-vartosti-diodiv-z-kytaiu/>.

Павлов Нікіта Сергійович,

аспірант кафедри бізнес-економіки та адміністрування

Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК КОНЦЕПЦІЇ “GOOD GOVERNANCE” З КАТЕГОРІЯМИ “ДЕМОКРАТІЯ” ТА “ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА”: ВІТЧИЗНЯНИЙ АСПЕКТ

Ст. 1 Конституції України визначає, що Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. У 2014 році Українським народом було виборено право на Євроінтеграцію що мало наслідком заключення Угоди про асоціацію України з ЄС, після чого розпочалися довгі процеси узгодження права ЄС і вітчизняної правової системи. а в 2019 році Європейський курс України був закріплений у преамбулі Конституції.

Існування сучасних демократичних держав базується на базі трьох головних фундаментальних понять, а саме: демократія, верховенство права і належне врядування. Ці категорії є базисом держави та її інститутів, комунікації органів публічного управління з суспільством. Для того щоб розкрити взаємозв'язок зазначених понять необхідно розкрити зміст кожного з них.

Принцип Верховенства права закріплений в Преамбулі Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод а відповідно до ст. 8 Конституції України в Україні визнається і діє принцип верховенства права. ЄСПЛ же говорить про те що головними складовими принципу є законність, правова визначеність, справедливність судочинства та дотримання прав людини. [1, с. 373-376]

Аналіз рішень Конституційного суду України дає змогу дати більш глибоку характеристику зазначеного принципу. “Верховенство права – це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у правотворчу та правозастосовну діяльність, зокрема у закони, які за своїм змістом мають бути проникнуті передусім ідеями соціальної справедливості, свободи, рівності тощо.” [2] “Одним із елементів верховенства права є принцип правової визначеності, у якому стверджується, що обмеження основних прав людини та громадянина і втілення цих обмежень на практиці допустиме лише за умови забезпечення передбачуваності застосування правових норм, встановлюваних такими обмеженнями. Тобто обмеження будь-якого права повинне базуватися на критеріях, які дадуть змогу особі відокремлювати правомірну поведінку від протиправної, передбачати юридичні наслідки своєї поведінки.” [3] “Юридичну визначеність необхідно розуміти через такі її складові: чіткість, зрозумілість, однозначність норм права; право особи у своїх діях розраховувати на розумну та передбачувану стабільність існуючого законодавства та можливість передбачати наслідки застосування норм права (законні очікування). Таким чином, юридична визначеність передбачає, що законодавець повинен прагнути до чіткості та зрозумілості у викладенні норм права. Кожна особа відповідно до конкретних обставин має орієнтуватися в тому, яка саме норма права застосовується у певному випадку, та мати чітке розуміння щодо